

Bán Zsófia

A rongyos Brehm

Én vettem észre először. Valami mozgott a villa felé eső bokrok alján. Először nem is láttam, hogy mi az, csak azt, hogy mozog és rezegnek tőle a levelek. Éppen csak kikandikált közülük. De mi? Ráparancsoltam Agapéra, maradjon nyugton, és hallgasson, viselkedjen úgy, mint egy normális istennő. Erre a húgom duzzogva elhallgatott, abbahagyta az izgatott karattyolást, és ijedten rám nézett. Az arcomat fürkészte, látni akarta, hogy valami igazi veszély fenyeget-e bennünket, vagy ez is csak a játék része. Mi voltunk a vadászat két istennője, Diána, ez voltam én, és Artemisz, ez meg a húgom. Ezt a pozíciót mindketten a megfelelő komolysággal és elköteleződéssel töltöttük be, a titoktartás esküjével megpecsételve. Istennő ide, istennő oda, a húgom mégis annyira betojt, hogy most az egyszer el akarta választani a játékot az élettől. Amiről minden magára valamit adó istennő tudja, hogy nonszensz. Balatonszepezden, a szomszéd telek elhanyagolt dzsungelébe jártunk játszani, ahová a legkülönbélebb, kis- és nagytestű állatok zavartalanul vackolhatták be magukat. Innen jártak ki a faluba portyázni, itt fészkeltek és nevelgették a kicsinyeiket, amitől nem is volt egészen veszélytelen ott ténferegni, viszont ettől is volt olyan vonzó. Kellett egy kis izgalom, egy kis valódi vész a punnyadt balatoni nyárban. Amennyire meg tudtam állapítani, ez most valódi vésznek tűnt.

Azon a nyáron Anyuskáék leküldtek kettőnket a Balatonra Lenke tantiék villájába, Balatonszepezdre. Legyünk végre napon és levegőn, és élvezzük a Természetet, amivel a Jókai utcában nemigen volt dolgunk, viszont nem is hiányzott. Jól elvöltünk nélküle, pesti kislányok a lókakis, otthonosan büdös Budapesten. Lenke tantinak Miskolcon a kályhagyáros Oszi bácsi volt a kackiás bajuszos férje, nézd meg, ott van az albumban, akinek a vegyes tüzelésű találmányából sok pénze lett. Ezt később akkurátusan elkártyázta a bácsika, úgyhogy mire elhurcolták őket a táborba, már nem volt egy kanyijuk sem, amivel bevásárolhatták volna magukat a Svájcba tartó aranyvonatra, a boldogan éltek, míg meg nem haltak szívárványos jövőjébe. Igen, aranyvonat, így, ahogy mondom, majd egyszer azt is elmesélem. Mielőtt azonban Oszi bácsi mindent elkártyázott volna, építettett egy csinos villát Balatonszepezden, ahová nyaranként Lenke nénivel és a három gyerekkel elvonultak pihenni, vitorlázni, teniszezni és vidám társasági életet élni. Amikor először vittek ki minket a kecses vonalú cirkálójukkal vitorlázni Agapéval, mint a jó testvérek, szinkronban hánytuk végig a hajó szépen polírozott mahagóni dekkjét, így legközelebb jobbnak látták, ha bennünket otthon hagynak, játsszunk a kertben, labdázunk, fogócskázunk, foglaljuk el szépen magunkat, amíg ők áthajóznak Boglára elkölteni egy jóféle halászlét. Mi majd kapunk ebédet és uzsonnát a lánytól, a Szidikétől. Szidike egyúttal azzal a lehetetlen feladattal is meg volt bízva, hogy amíg ők távol vannak, tartsa rajtunk a szemét. Mi ugyanis azonnal a szomszéd telek elhanyagolt dzsungelébe vetettük magunkat, és Szidike hiába hahózott, nem válaszoltunk, amivel a szegény lányt valósággal az őrületbe kergettük. Volt, hogy csak az ebéd miatt másztunk elő a vadonból, ak-

kor Szidike leszidott minket, hogy idézem, hol a repedt búbánatban voltunk, Agapé azonban azon az ellenállhatatlan, fuvolózó kis hangján rögtön az ujja köré csavarta, hogy milyen *drága* és *megható* a Szidike, amiért így aggódik miattunk, egyúttal tudatta vele, hogy mi nem veszünk el, legyen egészen nyugodt, és biztosította őt soha nem múló szeretetünkről. Szidike meghatottan szipogott, és magához ölelte a nyájas hajasbábát. Ezt a kis álságos dögöt.

Egy már félig kidólt öreg diófa mögé bújtunk, ahonnan lélegzetvisszafojtva hallgatóztunk, kémleltünk. Megint megmozdult az a valami, körülte rezegtek a levelek. A tikasztó augusztusi hőségben egyébiránt minden más mozdulatlan volt. És akkor hirtelen rájöttem, mit látunk.

Most miért baj, hogy ő is barátkozik Olgival, a legjobb barátnőmmel. Miért nem inkább örülök neki.

Hetykén mondta, csaknem pimaszul, azonnal fel is bőszített. A húgomnak különös tehetsége volt ahhoz, hogy a másodperc töredéke alatt felhúzzon. Pontosan tudta, mit kell mondania és milyen hangsúllyal, a gyermeki ártatlanság álarca mögé bújva.

Még hogy ő. Ő nem mondott semmi olyat. Az Ali egy szálnalmas pukkancs, jelentette ki Agapé, amikor Anyuskáék az újabb testvérvizsályt hallva beszaladtak a gyerekszobába. Ilyen szavakat használt, hogy szálnalmas, pedig még csak hétéves volt, nálam három évvel fiatalabb. Apuskáék rettentő büszkék voltak rá. A még tökéletlen prototípus után, aki én voltam, Agapé mintagyereknek sikeredett, akinek csodájára járt az egész környék.

Jaj, beh gyönyörű ez a kislány, csapták össze a kezüket a bibircsókos nénik és köszvényes bácsik, amikor a Ligetben sétáltattak minket.

Mintha én ott sem lettem volna.

Mintha én nem is léteznék.

És ha tudnák, milyen okos is, licitált erre apánk, majd gyorsan hozzátette, mint a nővére, és a nyomaték kedvéért megsimogatta a fejemet. Ezt utáltam a legjobban, ezt a vigaszág-simogatást, ezt a szülői szeretet kiporciózására tett egalitárius, hazug törekvést. Mert hát kétségtelenül Agapé volt a sztár, ez a kis pimasz. Hamvas bőre, a csodálkozástól szinte óriásira táguló égszínkék szeme és loknis, fekete hajkoronája már szinte túlzás volt, sőt, állítom, hogy a húgom külseje jócskán átlépte a jó ízlés, mondhatni, a giccs határát. Sok. Ez volt a határozott véleményem. És nem azért, mert az én bőröm nem hamvas, hanem ekkor már pattanásos volt, igen, nyugi, nekem is volt olyan, és nem azért, mert az én hajam inkább úgy festett, mint egy száraz szénaboglya, ami egy forró szél csiholta szikrától bármely pillanatban porig éghetett, és még csak nem is azért, mert az én szememet akkoriban egy sötét keretbe feszített szemüveg csúfította, nem. Jóllehet, már ez is bőven elég lett volna ahhoz, hogy a húgomat feketelistára tegyem. Pedig ezekről nem tehetett a szentem. Amiről viszont tehetett, az a végtelen önzése és szemtelensége volt.

Mindent magának akart, mindent és mindenkit meg akart szerezni, meg akart hódítani. Mint akinek állandó bizonyítási kényszere van, hogy ha akarja, bármit, bárkit megkaphat. Ami kétségtelenül így is volt. Mert ha nekiállt rafináltan hízelegni úgy, hogy a célszemély észre sem vette, még engem is le tudott venni a lábamról. Kikövetelte

a szeretetemet, én pedig, amikor nem azt kívántam, bárcsak elcserélte volna a bába, megadóan hevertem a lábai előtt. Csak testvérek ismerik ezt az örökké hullámzó érzést, ezt a mindenk dacára eltéphetetlen köteléket. Hiszen összekapaszkodó életüknek ki más volna ilyen szoros, mindentudó tanúja.

Az ember néz, de olykor nem tudja, mit lát. Én viszont most már tudtam. A bokrok közül egy agancspár teteje kandikált ki, és lassan hol jobbra fordult, hol balra. Rajtunk kívül valaki más is figyelt és kémlelt. Megböktem a hűgomat, momentán Artemiszt, és az agancs irányába mutattam, majd a mutatóujjamat gyorsan a számra szorítottam. Csillógó szemmel nézett rám, bólintott, és kivételesen csöndben maradt. Hangtalanul közelebb kúsztunk, és óvatosan megkerültünk egy elvadult csipkebokrot, hogy jobb rálátásunk legyen az agancspár gazdjára. A bokor mögül kikandikálva, ahogy mondani szokták, földbe gyökerezett a lábunk.

Egy valami volt csak, amiben hajthatatlannak bizonyultam. Agapé nem játszhatott legféltettebb kincsemmel, a Marcsika babámmal, akit Anyuska nővére, Lenke tanti hozott nekem, és csakis *nekem*, Párizsból. Marcsika nem csak pislogni, de cumiból inni, pisilni, és ha a hátán meghúztál egy zsinórt, beszélni is tudott, azt mondta, *maman meg je t'aime*, arról nem beszélve, hogy háromféle ruhaszettje volt, amelynek darabjait kombinálni is tudtam. Ilyen babát Budapesten sehol nem lehetett kapni, minekutána a sárga irigység tárgya lettem szerte a környéken és az iskolában. Agapé minden trükkjét, fondorlatát bevetette, hogy néha ő is megkaphassa, én azonban keményen ellenálltam, és ebből nem engedtem, ha a feje tetejére állt is. Itt nem fogott rajtam a hízelkedése, dorombolása, Marcsika az enyém és csak az enyém volt, Agapé pedig előbb-utóbb kénytelen volt belátni vereségét, és duzzogva visszavonult.

Ilyen gyönyörű, tökéletes agancspárt még Apuska rongyosra olvasott Brehmjében sem láttunk, és akkor a hozzá tartozó hatalmas állat pompás, rozsdabarna szőrű testéről még nem szóltam. Mint egy látomás, olyan volt. Mintha egy mitológiai lény elevenedett volna meg a szemünk előtt, csakis a vadászat két istennője kedvéért. Diána és Artemisz hitetlenkedve dörzsölték a szemüket. Ilyen csodálatos lénnel még egy istennő is csak egyszer találkozik. Ha egyáltalán.

Ekkor ez a fenséges állat lassan felénk fordította a szomorú tekintetét. Egy darabig csak így néztük egymást, a csodaszarvas és a két kis istennő. De valami nem stimmel. Láttunkra a szarvasnak el kellett volna szelelnie, mint rendszeren. Ez azonban meg sem mozdult, csak ült ott a bokor alján, a dzsungel aljnövényzetében, és kirtóan nézett minket. Mint aki azon töri a fejét, vajon mi lesz a következő lépésünk. A tekintetéből áradó szomorúságnál csak a nyugtalansága volt nagyobb. Artemisz izgatott szuszogása törte meg a forró augusztusi délután csendjét. Végül nem tudta türtőztetni magát. Nem tud felállni szegény!, kiáltotta a hűgom. Ekkor már én is erre a következtetésre jutottam, az állat különös mozdulatlanságára ugyanis nem lehetett más magyarázat.

Ekkor, mielőtt bármit tehettem volna, Artemisz odarohant a fekvő állathoz, nyilván, hogy segítsen neki. Azonnal gyere vissza, ordítottam utána, de már tudtam, hogy megint nekem kell majd kimenteni őt egy újabb lehetetlen helyzetből. Vagy a cseresznyefa legtetejére mászott, és nem tudott lejönni, vagy egy sziklahasadék-

ból kellett kihúzni, amelyben a lába beszorult két kő közé, vagy a mélyvízből kellett kivonszolni, ahová nem volt szabad kimennie, mert még nem tudott elég jól úszni. Sorolhatnám. Agapét mindig meg kellett menteni, mert nem volt veszélyérzete, és én ezt már nagyon untam, mert soha nem tanult semmiből. Most meg odarohant egy hatalmas testű szarvasbikához, ami ijedtében megtámadhatja. Ekkor valóban, azt láttam, hogy az állat rémületében megpróbál felállni, de mielőtt teljes súlyával visszarogyott volna, egyenesen a hülye húgomra, aki szinte aláállva igyekezett segíteni neki – igen, Pupikám, ilyen oktondi volt az Agapé, akinek a nevét örökölted –, odarohantam, gyorsan elrántottam onnan, és visszatuszkoltam a csipkebokor biztonságos távolába. A szarvasbika még néhányszor megpróbált felállni, de a láthatóan törött jobb mellső lába nem engedte, és mindahányszor visszarogyott. A nyári melegben kiszikkadt föld csak úgy porzott a rengő, rozsdabarna hústömeg alatt, és már akkor világos volt, hogy ez a látvány velünk marad, amíg csak élünk. Lényeg, hogy már megint nekem kellett Agapét kimenteni, és dühösen kirángattam a dzsungelből a zokogó istennőt.

– Ne áruld el nekik, hogy ott van! – kérlelt. – Majd mi meggyógyítjuk! Sinbe tesszük a lábát, és addig járunk etetni, amíg lábra tud állni!

Könyörgött, és egyre jobban zokogott, mikor látta rajtam, hogy nem fogok eleget tenni a kérésének. Mi már csak tíz napig maradunk, addig nem gyógyul meg. Nem hagyhatjuk ott éhen pusztulni, muszáj lesz szólni. És amikor Oszi bácsiék kikötöttek a cirkálóval, én már ott álltam a stégnél, és szóltam. El is vezettem őket a sérült állathoz, és reméltem, hogy ők majd tudnak segíteni rajta. Agapé rám szórt átkait egészen odáig hallottam. Másnap tudtuk meg, hogy Oszi bácsiék kihívták a vadgazdálkodás embereit, akik még aznap este elszállították a lesérült szarvasbikát. Én már sejtettem, hogy mi lesz vele.

– Meg fogják gyógyítani, ugye? – kérdezte a húgom Oszi bácsit, aki csak ingatta a fejét. Agapé ekkor nekem esett, és ütlegelni kezdett, hogy alig tudták leválasztani rólam, és beparancsolni a villába.

Aznap este, lefekvéshez készülődve, megláttam valamit az ágy alól kikandikálni, amiről megint csak nem tudtam, hogy micsoda. Dobogó szívvel alá néztem, Agapé már a fal felé fordulva aludt, vagy legalábbis úgy tett, mint aki alszik. Az ágyam alatt a Marcsika baba szétronszolt testét találtam, a karjai, lábai kitépve, lefejezve, csak a baba torzója volt viszonylag egyben, azt már nem tudta jobban szétrancsrozni. Másnap felpakoltak minket a pesti gyorsra, itt volt vége a nyárnak, Oszi bácsinak elege lett belőlünk. Akkor, tízévesen megfogadtam, hogy *leveszem a kezemet* Agapéről, boldoguljon most már nélkülem. Megtetszett ez a kifejezés, a dühöngő Oszi bácsitól tanultam. Hogy pontosan mit jelent, azt nem tudtam, de jól lehetett ordítani.

A megbocsájtás nehéz ügy, dolgozni kell rajta, tudod? Persze, ha könnyű lenne, mit számítana.